

Nr 113

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående skolväsendets centrala ledning m. m., såvitt propositionen hänvisats till statsutskottet, jämte i ämnet väckta motioner, m. m.

(2:a avd.)

I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t (bilaga 10, punkt 97) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, till Skolväsendets centrala och regionala ledning för budgetåret 1964/65 beräkna ett förslagsanslag av 23 247 000 kr.

I propositionen nr 83, vilken hänvisats till statsutskottet såvitt ej avser vid propositionen fogat lagförslag, har Kungl. Maj:t sedermera, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 13 mars 1964, föreslagit riksdagen att

1) besluta, att skolöverstyrelsen i sin nuvarande utformning samt överstyrelsen för yrkesutbildning skall upphöra med utgången av september 1964;

2) besluta, att ett nytt centralt ämbetsverk för skolväsendets ledning, benämnt skolöverstyrelsen, skall inrättas fr. o. m. den 1 oktober 1964;

3) bemyndiga Kungl. Maj:t att upprätta personalförteckning för den nya skolöverstyrelsen i enlighet med vad departementschefen förordat;

4) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidta de övergångsanordningar och åtgärder i övrigt, som erfordras för förslagens genomförande;

5) godkänna av departementschefen angiven gemensam avlöningsstat för den nuvarande skolöverstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning och den nya skolöverstyrelsen, att tillämpas under budgetåret 1964/65;

6) till Skolöverstyrelsen: Avlöningar för budgetåret 1964/65 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 14 520 000 kr.;

7) till Skolöverstyrelsen: Omkostnader för budgetåret 1964/65 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 866 000 kr.;

8) till Skolöverstyrelsen: Inredning och utrustning av ny ämbetsbyggnad för budgetåret 1964/65 under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 880 000 kr.;

9) besluta, att länsskolnämndernas uppgifter och organisation skall ändras i enlighet med de riktlinjer departementschefen angivit;

10) besluta, att för Stockholms stad och Stockholms län skall fr. o. m. den 1 juli 1964 inrättas en skolnämnd i enlighet med vad departementschefen förordat;

11) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för länskolnämnderna, som föranledes av vad departementschefen förordat;

12) godkänna av departementschefen angiven avlöningsstat för länskolnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65;

13) till Länskolnämnderna: Avlöningar för budgetåret 1964/65 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 7 424 000 kr.;

14) till Länskolnämnderna: Omkostnader för budgetåret 1964/65 under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 690 000 kr.;

15) godkänna av departementschefen förordade grunder för sjöbefällsskolornas lokala och regionala ledning.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft följande motioner, nämligen

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Näsström m. fl.* (I: 724) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson* i Hedenäset *m. fl.* (II: 886), i vilka hemställts, att riksdagen måtte vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 83 besluta att förläggningen av skolbyggnadsärendens centrala handläggning till skolöverstyrelsen bör betraktas ej som provisorium utan som definitiv lösning; samt att den obligatoriska ritningsgranskningen hos skolöverstyrelsen beträffande grundskolans byggnader nu bör slopas;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Schött m. fl.* (I: 732) och den andra inom andra kammaren av fröken *Karlsson m. fl.* (II: 896), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att länskolnämnd skall utgöras av nio ledamöter av vilka två utses av nya skolöverstyrelsen, två av Kungl. Maj:t, en av länsstyrelsen och fyra av landstinget;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Schött m. fl.* (I: 745) och den andra inom andra kammaren av fröken *Karlsson m. fl.* (II: 914), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att inrätta två konsulenttjänster i gymnastik med lek och idrott, en för de manliga elevernas och en för de kvinnliga elevernas undervisning;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Åkerlund* och *Alexanderson* (I: 746) och den andra inom andra kammaren av herr *Keijer m. fl.* (II: 915), i vilka hemställts, att riksdagen ville besluta att vid skolnämnden för Stockholms stad och län inrätta ytterligare en skolinspektörstjänst;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Manne Olsson m. fl.* (I: 751) och den andra inom andra kammaren av fru *Lewén-Eliasson m. fl.* (II: 917), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att ytterligare en tjänst som skolinspektör i lönegrad B 1 skall inrättas vid skolnämnden för Stockholms stad och Stockholms län samt med hänsyn härtill uppräknat anslaget till Länskolnämnderna: Avlöningar med 52 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Erik Filip Petersson m. fl.* (I: 752) och den andra inom andra kammaren av herr *Keijer m. fl.* (II: 916), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att dels uttala att lokalbehovsprövningen för byggnader avsedda för grundskola snarast bör helt förläggas till länskolnämnderna och att skissritningsgranskningen för byggnader avsedda för grundskola slopas, dels uppföra tjänsterna inom nya skolöverstyrelsens byrå för skolbyggnadsärenden på ordinarie stat i enlighet med organisationskommitténs förslag, dels i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning av utformningen av ett statligt organ för utvecklingsarbete, information och rådgivning i byggnadstekniska frågor i överensstämmelse med vad i motionerna anförts;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Bengt Gustavsson* och *Tage Johansson* (I: 765) och den andra inom andra kammaren av herr *Eskel m. fl.* (II: 938), i vilka hemställts, såvitt nu är i fråga, att riksdagen måtte besluta, att länskolnämnderna fr. o. m. den 1 januari 1965 skall ha sju av landstingen och stadsfullmäktige i städerna utanför landstingen utsedda ledamöter, att Konungen skall bland ledamöterna förordna ordförande och vice ordförande, dock att för Stockholms stad och Stockholms län länskolnämndens uppgifter skall utövas av en gemensam skolnämnd, bestående av nio ledamöter, utsedda fyra av stadsfullmäktige i Stockholm, fyra av Stockholms läns landsting och en, tillika ordförande, av Konungen;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Hamrin-Thorell m. fl.* (I: 766), och den andra inom andra kammaren av fröken *Elmén m. fl.* (II: 937), i vilka hemställts, att riksdagen måtte vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 83 besluta att ytterligare tre konsulenttjänster inrättas samt anvisa härför erforderliga medel;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Per-Olof Hanson* och fröken *Ranmark* (I: 767) och den andra inom andra kammaren av fröken *Olsson m. fl.* (II: 941), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att specialskolornas ärenden så långt möjligt samlas inom den föreslagna sektionen på undervisningsavdelningen i nya skolöverstyrelsen, att denna sektion blir fristående direkt under skolrådet samt att sektionen får en rådgivande lekmannanämnd;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Isacson m. fl.* (I: 768) och den andra inom andra kammaren av fröken *Wetterström m. fl.* (II: 946), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att antalet konsulenter på byrå UY 2 (husligt arbete och vårdyrken) utökas med en särskild konsulent för vävning och hemslöjd samt att erforderliga medel härför ställes till förfogande;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Thorsten Larsson* (I: 769) och den andra inom andra kammaren av herr *Skoglösa m. fl.* (II: 942), i vilka hemställts, att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 83 måtte besluta, att länskolnämnderna må utgöras av sju leda-

möter, av vilka fem utses av vederbörande landsting, en av vederbörande länsstyrelse samt en av skolöverstyrelsen;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Nyman* och *Wallmark* (I: 770) och den andra inom andra kammaren av herr *Wennerfors m. fl.* (II: 945), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att inrätta fyra tjänster som skolkonsulent vid sektion nr 2 tillhörande byrå nr 1 inom avdelningen för yrkesutbildningsfrågor;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Olsson m. fl.* (I: 771) och den andra inom andra kammaren av herr *Svensson* i *Stenkyrka m. fl.* (II: 943), i vilka hemställts, att riksdagen vid sin behandling av proposition nr 83 måtte medge inrättande av ytterligare en konsulentbefattning utöver vad i propositionen föreslagits på byrå UY 2 (husligt arbete och vårdyrken) på undervisningsavdelningen för yrkesutbildningsfrågor, samt att nämnda konsulentbefattning anknytes till området vävning och hemslöjd;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av fru *Segerstedt Wiberg* (I: 772) och den andra inom andra kammaren av herrar *Tobé* och *Nyberg* (II: 944), i vilka hemställts, att riksdagen vid behandling av proposition nr 83 måtte 1) besluta att länskolnämnd skall bestå av nio ledamöter, varav sju platser besättes på sätt som föreslagits i proposition nr 83 och två platser av pedagogiska fackmän, 2) i skrivelse till Kungl. Maj:t uttala att länskolnämndernas beslut om avsättning skall liksom hittills underställas överstyrelsen för prövning och fastställelse, att fastställande av ämneskombination ej bör decentraliseras till skolstyrelserna, att utan riksdagens hörande åtgärder icke bör vidtagas för decentralisering av beslutanderätten inom skolväsendets ledning i frågor som hittills ansetts böra föreläggas riksdagen, 3) vid behandlingen av frågan om länskolnämndernas tillsynsområde uttala sin anslutning till de synpunkter som anförts i motionen;

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Stefanson m. fl.* (I: 773) och den andra inom andra kammaren av herr *Nordgren m. fl.* (II: 940), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta dels att hänföra den inom industri och hantverk förekommande yrkesutbildningen i sömnad (yrkessömnad) till byrå 1 inom undervisningsavdelningen för yrkesutbildningsfrågor (UY 1), dels ock att fr. o. m. budgetåret 1964/65 vid nya skolöverstyrelsen nedan nämnda branschområden tilldelas en skolkonsulent, nämligen textilindustrin, konfektionsindustrin, skoindustrin, skinnindustrin, pälsvaruindustrin och hantverket, sadelmakar- och tapetserarbranschen, skradderibranschen, syateljéområdet och modistbranschen;

dels en inom andra kammaren av herr *Helén* väckt motion (II: 895), vari hemställts, att riksdagen i samband med behandlingen av proposition nr 83 angående skolväsendets centrala ledning m. m. måtte som sin mening i skrivelse till Kungl. Maj:t ge till känna, att arvodet till ordförande i länskolnämnd icke bör fastställas till lägre belopp än 4 000 kr. per år;

dels en inom andra kammaren av herr *Allard* och fru *Nettelbrandt* väckt mo-

tion (II: 936), vari hemställt, att riksdagen måtte besluta att inrätta en tjänst som trafikkonsulent i skolöverstyrelsen fr. o. m. den 1 juli 1964;

dels ock en inom andra kammaren av herr *Johansson* i Södertälje *m. fl.* väckt motion (II: 939), vari hemställt, att riksdagen vid behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 83 måtte besluta att uttala att rektorstjänst vid gymnasium i fortsättningen skall tillsättas av skolöverstyrelsen.

Beträffande motiveringen för de motionsvis gjorda yrkandena får utskottet hänvisa till motionerna I: 724, II: 896, II: 914, II: 915, II: 917, II: 916, II: 938, I: 766, II: 941, II: 946, II: 942, II: 945, II: 943, II: 944, II: 940, II: 895, II: 936 och II: 939.

De i propositionen framlagda förslagen kan sammanfattas på följande sätt.

Med utgångspunkt i 1963 års riksdags beslut (prop. 144; SU 146; rskr. 334) angående riktlinjer för utformningen av skolväsendets centrala ledning framlägges i propositionen detaljerade förslag rörande det nya skolämbetsverkets byråindelning och personalorganisation.

Ämbetsverkets fem avdelningar föreslås bli indelade i 16 byråer, vartill kommer en fristående byrå för folkbildningsfrågor. Med nära anknytning till verksamheten skall enligt förslaget vidare finnas en PR-sektion och en organisations- och utredningssektion. Med hänsyn till att byråerna i allmänhet blir ganska stora skall en indelning i sektioner kunna ske.

Förslaget till personalorganisation upptar 478 tjänster, vilket i jämförelse med nuvarande förhållanden innebär en minskning med 97 tjänster. Minskningen hänför sig främst till byråsekreterar-, amanuens- och biträdespersonalen, medan antalet kanslisttjänster å andra sidan väsentligt ökar. I lönehänseende föreslås att cheferna för byråerna, undervisningsråden, placeras i Be 3. Personal för mera renodlat pedagogiska uppgifter, skolkonsulenter, föreslås bli anställda för begränsad tid, i regel 6 år, med enhetligt utformade lönevillkor. För bl. a. uppgifter som sektionschefer föreslås ett antal tjänster som avdelningsdirektörer i B 1 bli inrättade.

Den centrala skolledningens omorganisation föreslås ske den 1 oktober 1964.

Beträffande länskolnämnderna föreslås, att de båda ledamöter som nu utses av skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen skall ersättas med av Kungl. Maj:ts utsedda företrädare för arbetstagare och arbetsgivare. De uppgifter som mellaninstans för Stockholms stad som hittills åvilat skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning föreslås fr. o. m. den 1 juli 1964 bli överflyttade till en för Stockholms stad och län gemensam skolnämnd. Denna skall bestå av 9 ledamöter, varav 4 utses av stadsfullmäktige i Stockholm och 4 av landstinget. Med hänsyn till de ökade arbetsuppgifterna för länskolnämnderna och skolnämnden till följd av utvidgning av tillsynsuppgifterna och decentralisering från centrala organ föreslås en personalökning med 10 inspektörstjänster och 36 kanslist- och biträdestjänster till en sammanlagd kostnad av drygt 1 300 000 kr.

I samband med att sjöbefälsskolorna ställes under tillsyn av skolöverstyrelsen

föreslås, att den lokala ledningen av dessa skolor övertages av de kommunala skolstyrelserna.

Medel för de båda nuvarande centrala skolmyndigheterna under nästa budgetårs första kvartal och för det nya skolämbetsverket under återstoden av budgetåret äskas under gemensamma anslag. För avlöningar beräknas 14 520 000 kr., vilket jämfört med innevarande års anslag för skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen innebär en ökning med i runt tal 700 000 kr. För omkostnader äskas 1 866 000 kr., en ökning med 175 000 kr., och för inredning och utrustning av ny ämbetsbyggnad för skolöverstyrelsen 1 880 000 kr. Beträffande länskolnämnderna beräknas anslagen till 7 424 000 kr. för avlöningar och 1 690 000 kr. för omkostnader.

De i propositionen framlagda förslagen grundar sig på utredningsarbete, som utförts av en särskild organisationskommitté, vilken tillkallades den 10 april 1963 för att enligt de i propositionen 1963:144 uppdragna riktlinjerna utarbeta slutliga förslag beträffande omorganisationen av skolväsendets centrala ledning. Kommittén, som antog benämningen *1963 års organisationskommitté för skolväsendets centrala ledning m. m.*, avlämnade den 4 oktober 1963 betänkandet »Den nya skolöverstyrelsen» (ecklesiastikdepartementet 1963:9). Vidare har kommittén avgivit promemorior dels den 16 juli 1963 angående den regionala och lokala ledningen av sjöbefälsskolorna, dels den 13 november 1963 angående gemensam mellaninstans för skolväsendet i Stockholms stad och Stockholms län.

Organisationskommittén har i detalj utformat det nya ämbetsverkets (NSÖ) organisation samt i anslutning härtill framlagt erforderliga anslagsäskanden. Kommittén har dock inte framlagt slutliga förslag i vissa lönefrågor, som aktualiserats genom omorganisationsförslaget. I detta hänseende har i samband med utarbetandet av propositionen överläggningar ägt rum med vederbörande personalorganisationer.

För en närmare redogörelse för organisationskommitténs förslag samt för de avgivna remissyttrandena däröver torde få hänvisas till propositionen.

Departementschefen ansluter sig i huvudsak till de av kommittén framlagda förslagen.

Det nya ämbetsverkets arbetsuppgifter skall enligt organisationskommitténs formulering bestå i *utveckling, planering, samordning, rationalisering* och *service*. Departementschefen understryker kommitténs synpunkter i här berörda hänseende och anför i detta sammanhang följande.

För att den centrala ledningen på skolväsendets område skall kunna på ett riktigt sätt fylla sin uppgift i nuvarande utvecklingsskede måste dess verksamhet koncentreras till centrala uppgifter. För att möjliggöra en sådan omläggning erfordras att behandling och beslut i ärenden, som föranledes av gällande allmänna bestämmelser, i största möjliga utsträckning anförtros åt lokala och

regionala myndigheter. Kommittén har i detta hänseende konsekvent fullföljt de i fjolårets principproposition uppdragna riktlinjerna och i sitt betänkande redovisat en omfattande förteckning över decentraliseringsåtgärder. Kommitténs förslag möjliggör den strukturella omvandling av den centrala myndighetens verksamhet som omorganisationen syftar till. Någon närmare redogörelse för de i betänkandet redovisade decentraliseringsförslagen torde inte erfordras i föreliggande sammanhang. En betydande del av dessa är av sådan art att de kan vidtagas av de centrala myndigheterna redan före genomförandet av omorganisationen. I övrigt ankommer det på Kungl. Maj:t att vidtaga av de framlagda förslagen betingade åtgärder. Dessa decentraliseringsåtgärder bör, om riksdagen inte har någon erinran däremot, även kunna omfatta ändringar av beslutsförfaranden, beträffande vilkas utformning riksdagen i skilda sammanhang kan ha medverkat.

På ett par punkter har jag emellertid funnit anledning att närmare uppehålla mig vid kommitténs decentraliseringsförslag och redovisa mina synpunkter. Således torde rektorsutnämningarna vid gymnasier och lärarutbildningsanstalter alltjämt böra förbehållas Kungl. Maj:t. Med hänsyn till erinringar från arbetsmarknadsstyrelsens sida och till pågående utredning om yrkesskolväsendets utformning är jag inte beredd att nu taga ställning till organisationskommitténs förslag om decentralisering av vissa frågor rörande yrkesskolväsendets dimensionering.

Vissa remissmyndigheter har vidare framhållit behovet av service åt de lokala skolmyndigheterna i fråga om tolkning av avlöningsförfattningarna. Det ingår i arbetsuppgifterna för länskolnämnderna och NSÖ att beakta detta behov och genom anvisningar och rådgivning medverka till att handläggningen av löneärenden underlättas.

Även i fråga om skolbyggnadsärendenas handläggning bör enligt organisationskommitténs mening NSÖ:s uppgifter inriktas mot planering, utveckling och service. Liksom på andra områden av den centrala ledningens arbetsfält förutsattes således en sådan omläggning att överstyrelsens befattning med enskilda ärenden reduceras. Bakgrunden till förslaget är främst skolbyggnadsverksamhetens ökade omfattning, vilken medfört en ständigt stegrad arbetsbelastning hos den centrala myndigheten. Till följd av utvecklingen på det gymnasiala skolstadiet kan denna belastning antagas komma att öka ytterligare. I praktiken innebär förslaget i första hand, att den obligatoriska centrala ritningsgranskningen skulle slopas för byggnader, som enbart avser grundskolans behov. För samma slag av byggnader avses vidare lokalbehovsprövningen bli decentraliserad till länskolnämnderna. Vissa remissmyndigheter, bl. a. byggnadsstyrelsen, SACO och vissa länskolnämnder har rest invändningar mot att helt slopa ifrågavarande ritningsgranskning. Särskilt har erinrats om de svårigheter som därigenom skulle uppkomma för de mindre kommunerna. Med hänsyn såväl till dessa invändningar som till det ytterligare utredningsarbete jag i det följande förordar bör någon förändring i fråga om den centrala ritningsgranskningen inte nu ske.

Det utvecklingsarbete på skolbyggnadsområdet som hittills bedrivits inom skolöverstyrelsen har främst varit inriktat på planering, uppgörande av lokalprogram och planlösningsstudier. Därvid har genom nära samarbete med arbetsverkets pedagogiska expertis en fortgående anpassning kunnat ske till de ändrade krav på skolbyggnadernas funktion som den allmänna skolutvecklingen ställt.

Oaktat de insatser som gjorts för att förbättra förutsättningarna för ett eko-

nomiskt skolbyggande, har under senare år en stark tendens mot ökade skolbyggnadskostnader gjort sig gällande. Motsvarande utveckling har varit märkbar även på andra sektorer av det statsunderstödda byggandet. Om man bortser från faktorer, som sammanhänger med den allmänna kostnadsutvecklingen, finns det anledning att anta att fördyringar i det tekniska utförandet av byggnadsföretagen spelar en avsevärd roll. Ifrågavarande problem har beaktats i olika sammanhang. Bl. a. diskuterades frågan i propositionen 1962:79 angående organisationen av centrala sjukvårdsberedningen m. m. I anslutning till ett uttalande av föredragande departementschefen i det sammanhanget (s. 53 och 54) rörande en enhetlig form för byggnadsteknisk och byggnadsekonomisk granskning inom hela området för det statsunderstödda byggandet uppdrog Kungl. Maj:t den 28 juni 1962 åt statskontoret att i samråd med olika intressenter närmare utreda möjligheterna att åstadkomma en samordning och rationalisering av verksamheten från, bl. a., byggnadstekniska och byggnadsekonomiska synpunkter.

I samband med beredningen av föreliggande förslag om skolväsendets centrala ledning har statskontoret redovisat vissa delar av sitt utredningsarbete och därvid starkt ifrågasatt, om inte problemen på föreliggande område är av den omfattningen att ritningsgranskningen i skolöverstyrelsen borde föras över till ett särskilt statligt organ för att där bilda underlag för en företrädesvis teknisk-ekonomisk bedömning. För egen del ansluter jag mig till uppfattningen att ett sådant organ bör inrättas. Vissa praktiska problem behöver ytterligare utredas. För att närmare klarlägga och föreslå lösningar av de problem som sammanhänger med ett tillgodoseende av det ifrågavarande granskningsbehovet bör en utredning genom särskilda sakkunniga komma till stånd.

I avvaktan på resultatet härav bör byrån för handläggning av skolbyggnadsärenden i NSÖ inte nu få en slutlig utformning i personalhänseende. Det antal tjänster i NSÖ, som motsvarar det av kommittén beräknade personalbehovet för nämnda byrå, bör därför tills vidare inrättas som extra, dock att detta inte bör gälla tjänsterna i reglerad beföringsgång och i assistent- och biträdeskarriären.

Med hänsyn till vad jag här förordat bör, förutom ritningsgranskningen, såväl lokalbehovsprövningen som statsbidragsprövningen tills vidare förläggas till skolöverstyrelsen. Jag vill i detta sammanhang dessutom erinra om gymnasieutredningens förslag om byggnadsbidrag till gymnasier, vilket, om förslaget genomföres, får stor betydelse för överstyrelsens arbete med skolbyggnadsärenden och för bedömningen av personalbehov m. m.

Beträffande omskolningsverksamheten beslöts i anslutning till propositionen 1963:144 att denna inte skall avse ungdom under 21 år. Yrkesutbildning för ungdom under denna åldersgräns skall i stället i princip anordnas inom det reguljära yrkesutbildningsväsendet. Den beslutade omläggningen medför behov av vissa övergångsanordningar. Kommittén har i detta hänseende föreslagit, att NSÖ skall erhålla fullmakt att, om så visar sig erforderligt för att i kommunernas regi anordna yrkesutbildning i erforderlig omfattning, medge förmånligare statsbidrag än vad som är möjligt enligt gällande bestämmelser för centrala och lokala yrkesskolor.

Departementschefen ansluter sig till uppfattningen att möjligheter av detta slag bör finnas. Han anser dock i likhet med kommittén, att denna särskilda bidragsmöjlighet bör utnyttjas med stor restriktivitet. Vidare framhåller departementschefen i detta sammanhang att kommittén övervägt ett uppslag att för omskolningsverksamheten inrätta särskilda regionala organ med uppgifter av

rådgivande, initiativtagande och kontrollerande natur. I likhet med kommittén anser departementschefen, att ifrågavarande uppslag bör närmare övervägas.

Organisationskommittén har som sin principiella uppfattning uttalat att centralupphandling inte är verksamhet av sådan art, som naturligen bör ombesörjas av ett centralt skolämbetsverk. Med hänsyn bl. a. till värdet av den inom överstyrelsen för yrkesutbildning för närvarande bedrivna centralupphandlingen har organisationskommittén emellertid inte velat föreslå någon omedelbar förändring utan förordat viss ytterligare utredning för att det skall bli klarlagt i vilka andra former verksamheten eventuellt skall fortsätta.

Departementschefen anför härom följande.

Jag delar för egen del den principiella uppfattning som kommittén givit uttryck åt. Enligt min mening bör emellertid redan i detta sammanhang bestämd ställning kunna tagas i ett väsentligt avseende. I anslutning till beredningen av denna fråga har nämligen huvudmännen för de båda kommunala upphandlingsorganen Kommunaktiebolaget och Landstingens inköpscentral förklarat sig beredda att efter viss övergångstid överta den upphandlingsverksamhet, som för närvarande ombesörjes för kommunala huvudmäns räkning. Härigenom skulle den övervägande delen av den inom yrkesöverstyrelsen nu bedrivna centralupphandlingen kunna avvecklas. Efter överläggningar med företrädare för den kommunala upphandlingsverksamheten har jag funnit det lämpligt att ifrågavarande omläggning sker den 1 juli 1965. Intill denna tidpunkt bör således verksamheten bedrivas såsom organisationskommittén förutsatt. Det bör uppdragas åt organisationskommittén och NSÖ att under denna tid närmare överväga behovet av centralupphandling för statliga skolor samt att föreslå former och personalorganisation härför. I avvaktan på ett slutligt ställningstagande i dessa frågor bör i fråga om tjänster vid ifrågavarande enhet gälla vad jag nyss anført rörande byrån för handläggning av skolbyggnadsärendena.

Beträffande kansliorganisationen anför departementschefen bl. a. följande.

En ledande princip vid utformandet av kansliorganisationen har varit att åstadkomma ett integrerat ämbetsverk. Detta innebär, att det i huvudsak är den sakliga innebörden av olika ärendetyper som blir avgörande för organisationens uppbyggnad. Hänsyn har med denna utgångspunkt endast i begränsad omfattning eller i andra hand kunnat tas till olika ärendetypers samhörighet med avseende på skolor och verksamhetsområden. I vissa remissvar framhålles att denna senare indelningsgrund bort tillmätas större betydelse och i konsekvens därmed har föreslagits att från organisationen i övrigt mer eller mindre fristående arbetsenheter skulle skapas för vissa speciella verksamhetsområden. För egen del utgår jag ifrån att den funktionsuppdelning som föreslagits av kommittén skall öka möjligheterna att främja utvecklingen såväl inom hela skolområdet som inom skolväsendets delområden. Självfallet bör i arbetsrutinen erforderliga horisontella kontaktvägar utvecklas mellan arbetsenheter, som handlägger skilda slag av ärenden. Begränsningen av antalet byråer och skolorådens ställning som chefer med uppgift att samordna verksamheten ovanför byråerna torde innebära tillräcklig garanti för att olika utbildningspolitiska aspekter blir bevakade. Från dessa utgångspunkter ter det sig helt osannolikt att

t. ex. särskolornas eller specialskolornas intressen skulle bli sämre tillgodosedda inom det nya skolambetsverket än för närvarande. Enligt min mening skapas i stället förutsättningar för ökade insatser även på dessa områden.

Det bör i detta sammanhang påpekas, att verksamorganisationen har utformats på sätt som skett för att garantera bästa möjliga *samlade* arbetsresultat. Den valda indelningsgrunden kan följaktligen inte splittras genom komplettering med olika fristående enheter utan att detta medför risker för en minskning av effektiviteten i dess helhet.

Det bör ankomma på NSÖ att med de resurser som ställes till förfogande närmare fördela arbetsuppgifterna mellan olika byråer. Verksledningen bör också efter hand kunna vidtaga sådana förändringar som påkallas av de erfarenheter som göres såväl av den nya verksamorganisationens sätt att fungera som av uppkommande nya behov av arbetsinsatser på olika områden. Genom den föreslagna anställningsformen för konsulenter samt med de expertmedel som kommer att stå till NSÖ:s förfogande kommer rörligheten i arbetsinsatserna att i hög grad underlättas.

Organisationskommitténs av departementschefen förordade förslag till *personalorganisation* upptar 478 tjänster, varav 11 tjänster avser lärare vid de yrkespedagogiska instituten, vilka i sin verksamhet inte är knutna till den centrala skolmyndigheten.

I fråga om de högsta tjänsterna i NSÖ:s ledning träffades vissa avgöranden i anslutning till propositionen 1963: 144. Därvid bestämdes, att generaldirektören skulle placeras i Bp 7, överdirektören i Bp 5 samt cheferna för NSÖ:s fem avdelningar i Br 4. I likhet med organisationskommittén anser departementschefen att avdelningscheferna bör benämnas skolråd.

Cheferna för NSÖ:s byråer, som enligt ett av departementschefen förordat förslag genomgående bör benämnas undervisningsråd, skall i enlighet med beslut i anslutning till propositionen 1963: 144 vara placerade i lönegrad B 3. Frågan om undervisningsrådets anställningsform löstes däremot inte i det sammanhanget.

Departementschefen förordar nu extra ordinarie anställning i sådan form att anställningen sker tills vidare för högst 6 år i sänder. Med hänsyn till vad departementschefen förordat angående en provisorisk personalorganisation för den byrå, som handlägger byggnadsärenden, anses chefen för nämnda byrå ej böra anställas på nyss angivet sätt utan förordnas att bestrida göromål som ankommer på undervisningsråd med ersättning motsvarande lönegrad B 3. Antalet undervisningsråd i Be 3 skulle således uppgå till 16, vartill skulle komma innehavaren av nyssnämnda förordnande.

Den av organisationskommittén föreslagna personaluppsättningen innebär en minskning med ett hundratal befattningshavare i förhållande till den nuvarande personalen vid skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning. Av remissmyndigheterna har åtskilliga uttalat farhågor för att beräkningen av personalbehovet är alltför snävt tilltagen. Erinringar har därjämte riktats mot fördelningen på olika personalkategorier.

Departementschefen anför i detta sammanhang följande.

Med den väsentliga förändring i den centrala skolledningens arbetsuppgifter, som eftersträvas med omorganisationen, och den därefter anpassade strukturen hos det nya ämbetsverket är det inte möjligt att bedöma personalbehovet med ledning av de nuvarande myndigheternas verksamhet. Med den inriktning NSÖ:s arbete kommer att få efter den förutsatta starka reduceringen av antalet löpande ärenden, uppkommer ökade förutsättningar att anpassa arbetets kvantitet till personaltillgången. Detta förhållande liksom de ökade, förut berörda möjligheterna till rörlighet i arbetsinsatsernas inriktning innebär enligt min uppfattning att organisationskommitténs bedömning av personalbehovets storlek och huvudsakliga fördelning på olika kategorier får betraktas som den mest realistiska som nu kan göras.

I fråga om de olika personalkategoriernas storlek och löneställning föreslår departementschefen inrättande av 11 tjänster som avdelningsdirektör, 18 som byrådirektör i A 27 och 22 i A 25. Vidare förordas en övergång till det s. k. högstlönegradssystemet för tjänstegruppen förste byråsekreterare, byråsekreterare eller amanuenser. 42 sådana tjänster föreslås inrättade.

Beträffande personalorganisationen anför departementschefen vidare bl. a. följande.

Stor principiell vikt har organisationskommittén lagt vid att NSÖ får en nära kontakt med den pedagogiska utvecklingen på fältet och därmed också goda förutsättningar för att påverka denna utveckling. För att tillgodose detta behov har kommittén föreslagit att ett betydande antal konsulentbefattningar inrättas med sådana anställningsvillkor, att en förhållandevis snabb omsättning kan ske. Enligt kommitténs mening borde dessa befattningar konstrueras som arvodesbefattningar, på vilka förordnande meddelades för sex år med möjlighet för verket att meddela förlängt förordnande för högst en treårsperiod. Jag delar kommitténs uppfattning rörande betydelsen av den avsedda personalkategorien. För att säkerställa en god rekrytering till dessa befattningar under den avsedda förhållandevis korta tjänstgöringsperioden är en gynnsam lönesättning väsentlig. Jag förordar i enlighet med organisationskommitténs förslag inrättande av 67 konsulentbefattningar, varav 61 skall benämnas skolkonsulenter och ha sin verksamhet knuten till olika områden av skolväsendet. De övriga sex konsulenterna bör få sin verksamhet förlagd till folkbildningsbyrån med uppgifter som folkbildningskonsulenter och bibliotekskonsulenter. Konsulenterna bör anställas på det sätt som föreslagits av organisationskommittén. De bör således erhålla ersättning för mistade avlöningsförmåner i statlig eller kommunal lönegradsplacerad tjänst utanför skolöverstyrelsen jämte ett arvode. Detta skall utgöra skillnaden mellan den löneklass på löneplan A, i vilken vederbörande i sin tjänst är placerad och en lön, som med fem löneklassenheter överstiger förnämnda löneklass, dock lägst 10 000 kr.

I fråga om vissa speciella befattningar i ledande ställning förordar jag inrättande av en tjänst som skolöverläkare i Bp 3 och en arvodesbefattning som biträdande skolöverläkare. PR-sektionen bör ledas av en informationschef i Ae 27. För denna sektion beräknar jag vidare medel för en redaktör i Ae 23. Med hänsyn till den provisoriska organisation som byrån för byggnadsärenden tills vidare kommer att erhålla bör tjänsten som chefsarkitekt upptagas som extra i Bg 1 med ett arvode av 4 140 kr. För denna byrå beräknar jag vidare medel för arvodesanställning av fyra arkitekter på halvtid. Tjänsten som folkhögskolinspektör bör i förhållande till nuläget höjas och placeras i Be 1. I an-

slutning till det framlagda förslaget till personalorganisation anser jag vidare att en tjänst som särskolinspektör i Ae 27 och en biträdande särskolinspektör i Ae 25 skall upptagas. Den föreslagna tjänsten som skolpsykolog bör placeras i Ae 27.

De å personalförteckningen för yrkesöverstyrelsen upptagna adjunkt- och lektorstjänsterna vid de yrkespedagogiska instituten bör i fortsättningen upptagas i NSÖ:s motsvarande förteckning. Utöver nuvarande tjänster bör med hänsyn till vad som anförts om behovet av förstärkning för det yrkespedagogiska institutet i Umeå ytterligare en adjunktstjänst inrättas. På denna adjunkt bör, om så visar sig erforderligt, ankomma även de administrativa uppgifterna rörande institutet. Med hänsyn till det anförda bör således på NSÖ:s personalstat upptagas sex tjänster som lektor i Ae 27 eller Ae 25 och fem tjänster som adjunkt i Ao 23.

Vid en numerär begränsning av byråsekreterar-amanuenspersonalen som organisationskommittén räknat med har förutsatts, att vissa av denna personals uppgifter skulle övertas av kanslisters. I enlighet med organisationskommitténs förslag förordar jag inrättande av 26 kanslisttjänster, varav halva antalet i reglerad befordringsgång och övriga i Ao 15.

Beträffande förordat antal tjänster i lägre lönegrad än A 15 torde få hänvisas till propositionen.

Av de föreslagna tjänsterna förordar departementschefen, att följande uppföres på ordinarie stat, nämligen generaldirektören i Bp 7, överdirektören i Bp 5, fem skolråd i Br 4, skolöverläkaren i Bp 3, åtta avdelningsdirektörer i Bo 1, 12 byrådirektörer i Ao 27, 12 byrådirektörer i Ao 25, fem adjunkter i Ao 23, två förste byråingenjörer i Ao 23, en förste byråingenjör i Ao 21, en kamrerare i Ao 21, en assistent i Ao 19, två assistenter i Ao 17, 13 kanslisters i Ao 15, fyra kontorsskrivare i Ao 13, en tryckeriföreståndare i Ao 13, en materialförvaltare i Ao 13, 11 kansliskrivare i Ao 11, en materialförvaltare i Ao 11, en uppsyningsman i Ao 11, 28 kontorister i Ao 9, tre förste expeditionsvakter i Ao 9, 32 kanslibiträden i Ao 7, tio expeditionsvakter i Ao 7 och 30 kontorsbiträden i Ao 5.

Den personalorganisation som NSÖ skulle erhålla vid bifall till vad departementschefen förordat omfattar sammanlagt 478 tjänster och befattningar, varav 187 ordinarie tjänster och 291 extra ordinarie tjänster, extra tjänster och arvodsbefattningar.

Departementschefen framhåller att övergångsvis kan uppkomma behov av åtskillig personal, som på grund av omorganisationen beräknats bli övertalig.

I fråga om anslagsberäkningarna för nästa budgetår uppkommer vissa särskilda problem till följd av att de båda nuvarande ämbetsverken kommer att vara i verksamhet under budgetårets första kvartal och det nya ämbetsverket under återstående tre kvartal. Organisationskommittén har i sin beräkning av medelsbehovet för avlöningskostnader utgått ifrån en medelsförbrukning under första kvartalet som motsvarar en fjärdedel av de för innevarande budgetår beräknade beloppen. Härtill har lagts tre fjärdedelar av det medelsbehov, som beräknats erforderligt för NSÖ under helt år. Departementschefen ansluter sig till detta förslag.

Till Skolöverstyrelsen: Avlöningar beräknar departementschefen ett sammanlagt belopp av 14 520 000 kr.

Det sålunda äskade beloppet för avlöningar innebär jämfört med innevarande års anslag för skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen en ökning med i runt tal 700 000 kr. För omkostnader äskas 1 866 000 kr., en ökning med 175 000 kr., och för inredning och utrustning av ny ämbetsbyggnad för skolöverstyrelsen 1 880 000 kr.

Omorganisationen av den centrala skolledningen kommer i väsentlig mån att återverka på länskolnämndernas verksamhet. Dessa återverkningar sammanhänger dels med utvidgningen av tillsynsområdet för NSÖ, dels med decentraliseringsåtgärderna.

I fråga om tillsynsområdet för länskolnämnderna har i propositionen 1963: 144 angivits att detta, i vad avser yrkesutbildningen, skall sammanfalla med den centrala myndighetens.

Organisationskommittén uttalar i sitt betänkande att tillsynsområdet för länskolnämnderna bör sammanfalla med NSÖ:s ämbetsområde, i den mån ej särskilda skäl kan föranleda undantag. Departementschefen anför i detta sammanhang bl. a. följande.

För egen del kan jag ansluta mig till de riktlinjer i här berörda avseenden, som dragits upp av kommittén. I likhet med kommittén vill jag också poängtera, att länskolnämndernas närmare befattningsmed olik skolformer bör bli beroende av tillgången på expertis vid nämnderna. Beträffande skolorna för blinda och döva samt sjöbefällsskolorna torde expertis från det centrala verket få svara för den egentliga tillsynen. Över huvud taget torde en samverkan mellan det centrala verket och länskolnämnderna få förutsättas i fråga om mera speciella tillsynsuppgifter. Vid ett eventuellt genomförande av gymnasieutredningens förslag om centralt utövad fackinspektion för gymnasierna torde frågor om samverkan med länskolnämndernas inspekterande verksamhet få ytterligare uppmärksammas. Bortsett från inspektionsverksamhet av specialiserad natur bör i enlighet med organisationskommitténs förslag den inspekterande verksamheten i princip förläggas till länskolnämnderna, som i viss mån kommer att erhålla vidgade uppgifter på skolstadierna ovanför grundskolan. Liksom kommittén finner jag det väsentligt, att den här avsedda verksamheten alltmer får karaktär av rådgivning och service.

Decentralisering av ärenden från den centrala skolledningen medför bl. a. att länskolnämnderna kommer att få avgöra åtskilliga ärenden, som hittills vidare befordrats till högre myndighet med yttrande från nämnden. Någon mera påtaglig ändring i nämndernas arbetsbelastning torde inte föranledas av sådana förändringar. Väsentligt är att nämnderna utövar en servicebetonad verksamhet i anslutning till den decentralisering som genomföres till lokala organ. I synnerhet mindre kommuner torde, inte minst i löne- och statsbidragsfrågor, komma att ha behov av råd och anvisningar rörande tillämpningen av gällande bestämmelser.

Som en följd av att länskolnämndernas uppgifter i viss mån förändras samt av den ändrade utformningen av den centrala ledningen har även frågan om länskolnämndernas sammansättning aktualiserats. Vid ut-

formningen av sitt förslag i detta hänseende har organisationskommittén funnit det väsentligt att i likhet med den uppfattning som legat till grund för sammansättningen av NSÖ:s styrelse stärka kontakterna med samhälls- och näringsliv. Med hänsyn härtill föreslår kommittén att de två representanter för pedagogisk fackkunskap som nu utses av skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen skall ersättas med en företrädare för arbetsgivare och en företrädare för arbetstagare. Dessa ledamöter i nämnden liksom deras suppleanter föreslås bli utsedda av Kungl. Maj:t utan förslag. I övrigt föreslås ingen ändring av sammansättningen av nämnden, som alltså dessutom skulle bestå av en av länsstyrelsen och fyra av landstinget (stadsfullmäktige) utsedda ledamöter.

Tanken att komplettera länskolnämnderna med representanter för näringslivet har i allmänhet accepterats av remissmyndigheterna. Frågan hur denna komplettering lämpligen bör ske har däremot föranlett olika meningar. En ganska allmän mening är att en utökning av nämndens ledamotsantal bör ske med de två företrädarna för näringslivet.

Departementschefen finner kommitténs förslag på denna punkt vara ett uttryck för samma grundsyn som föranlett beslutet om sammansättningen av NSÖ:s styrelse och det föranleder ingen erinran från hans sida.

För Stockholm fungerar för närvarande skolöverstyrelsen och yrkesöverstyrelsen som mellaninstans. Omorganisationen av den centrala skolledningen och den därmed följande förskjutningen av dess verksamhet mot planerings- och utvecklingsuppgifter har även aktualiserat frågan, hur dessa mellaninstansuppgifter skall handläggas i fortsättningen. Organisationskommittén föreslår, att den centrala skolledningen skall avlastas mellaninstansuppgifterna och att dessa överförs till en gemensam mellaninstans för Stockholms stad och Stockholms län. Den nya myndigheten — kallad skolnämnd — föreslås bli inrättad från den 1 juli 1964.

Förslaget att inrätta en sådan nämnd har genomgående tillstyrkts av berörda remissmyndigheter.

Departementschefen anför i detta sammanhang följande.

Enligt kommitténs förslag skall skolnämndens uppgifter i princip vara desamma som för länskolnämnderna i fråga om beslutsfunktionerna. I fråga om pedagogisk tillsyn och planering anser jag det däremot i likhet med kommittén ej lämpligt att i någon större utsträckning ändra nuvarande förhållanden, som innebär att Stockholms stads skolförvaltning för stadens del själv i huvudsak svarar för denna verksamhet.

Sammansättningen av skolnämnden för Stockholms stad och län erbjuder särskilda problem och en från övriga nämnder avvikande lösning blir erforderlig. Jag ansluter mig i detta hänseende till kommitténs uppfattning att Stockholms läns landsting liksom hittills bör få utse fyra ledamöter och att samma antal bör utses av Stockholms stadsfullmäktige. Härjämte bör överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län gemensamt utse en ledamot. Skolnämnden skulle således komma att bestå av nio ledamöter. Med hänsyn till angelägenheten av att så långt möjligt begränsa ledamotsantalet finner jag det i likhet med kom-

mittén ej lämpligt att ytterligare utöka nämnden med särskilda företrädare för näringslivet utan förordar att föreskrifter skall meddelas, att de av landsting och stadsfullmäktige valda ledamöterna skall utses så, att arbetsgivar- och arbetstagarintressen kan anses bli representerade med vardera minst en ledamot.

Utökningen av nämndernas tillsynsuppgifter främst beträffande yrkesutbildningen samt decentraliseringsåtgärderna föranleder att **personalbehovet vid nämnderna ökar**. Departementschefen finner det synnerligen vanskligt att på förhand avgöra i vilken utsträckning de ökade arbetsuppgifterna bör föranleda personalökning. Departementschefen föreslår en personalökning med tio skolinspektörstjänster, fem kanslister, 23 kansliskrivartjänster, en kontoristtjänst och tre kontorsbiträdestjänster. Vidare föreslås amanuensbefattningen vid länskolnämnden i Malmöhus län bli ersatt med en kanslisttjänst.

Departementschefen föreslår dessutom att den nya skolnämnden för Stockholms stad och län tillföres en förste byråsekreterare i Ae 23, en kanslist, en kansliskrivare och ett kanslibitråde i Ae 7. Då den förut angivna personalökningen för nämnderna som helhet antagits resultera i att skolnämnden i Stockholm tilldelas ytterligare två befattningshavare, skulle alltså denna nämnd sammanlagt förstärkas med sex befattningshavare jämfört med det antal som redan finns vid den nuvarande nämnden för Stockholms län. I denna ökning ingår ej någon inspektörstjänst. Vissa remissmyndigheter har på denna punkt understrukit behovet av förstärkning. Departementschefen delar inte denna bedömning, men räknar liksom organisationskommittén med att skolnämnden skall tillföras ett belopp av 25 000 kr. för anlitande av experter i sin verksamhet.

Anslagsbehovet för länskolnämnderna påverkas, förutom av de nyss behandlade personalförstärkningarna till följd av omorganisationen, även av vissa andra förslag som framlagts av organisationskommittén efter samråd med skolöverstyrelsen. I enlighet med förslagen tillstyrker departementschefen bl. a. inrättande av ytterligare två länskolpsykologtjänster i Ae 27.

De personalförändringar för länskolnämnderna, som förordats av departementschefen, innebär ett ökat medelsbehov av 1 495 000 kr. Med hänsyn till ett i 1964 års statsverksproposition framlagt förslag rörande överföring av kostnaderna för fortbildningsledare och fortbildningskonsulenter till anslaget Lärares fortbildning m. m. bortfaller å andra sidan ett medelsbehov av 2 050 000 kr. Länskolnämndernas avlöningsanslag bör således enligt departementschefens förslag uppföras med $(7\,979\,000 + 1\,495\,000 - 2\,050\,000 =) 7\,424\,000$ kr.

För omkostnader beräknas 1 690 000 kr., vilket jämfört med innevarande års anslag innebär en ökning med 193 000 kr.

Beslutet att inordna sjöbefälsskolorna i NSÖ:s tillsynsområde har aktualiserat vissa frågor rörande den **lokala och regionala ledningen av sjöbefälsskolorna**. Departementschefen förordar att dessa skolor ställes under ledning av den kommunala skolstyrelsen. Skolstyrelsens befattning med sjö-

befälsskolorna skulle motsvara den som skolstyrelsen har beträffande de statliga gymnasierna. I fråga om kostnaderna till skolorna har den föreslagna omläggningen inte förutsatts medföra andra ändringar än att kommunerna skall erhålla viss kompensation för övertagandet av förvaltningen av skolorna. De interkommunala ersättningsfrågorna är ännu inte slutligt lösta för de tekniska gymnasiernas del. Departementschefen finner det rimligt att vid ett närmare övervägande av dessa även motsvarande ersättningsfråga vad sjöbefälsskolorna beträffar tas upp till behandling. Frågan om statsbidrag till byggnadsarbeten vid sjöbefälsskolorna anses böra behandlas i anslutning till det av gymnasieutredningen framlagda förslaget om statsbidrag till gymnasiabyggnader.

Anknytningen till sjöfartsnäringen anser departementschefen böra ske genom yrkesråden vid de berörda skolstyrelserna och genom att föreskrifter meddelas om att de tekniska råden vid länskolnämnderna inom de län, där sjöbefälsskola är belägen, skall kompletteras med minst en ledamot som företräder sjöbefälsutbildningen.

De förordade åtgärderna beträffande sjöbefälsskolorna föreslås genomförda fr. o. m. den 1 juli 1964.

I detta sammanhang torde redovisas vissa spörsmål, som upptagits under § 24 i riksdagens revisorers berättelse över den år 1963 av dem verkställda granskningen av statsverket (del I, s. 216—220 och del II, s. 201—216). Revisorerna framhåller i detta sammanhang bl. a., att det åligger länskolnämnderna att vid planeringen av under dem lydande skolor samråda med övriga samhällsplanerande myndigheter och institutioner inom respektive län men att någon motsvarande skyldighet icke åvilar lantbruksstyrelsen och skogsstyrelsen i fråga om de under dem sorterande yrkesskolorna. Huvudmännen för de statsunderstödda folkhögskolorna är i sin planeringsverksamhet icke heller bundna i nu nämnt avseende. Revisorerna har också genom förfrågningar hos olika länskolnämnder fått bekräftat, att i ett stort antal fall yrkesskolor av nyss nämnt slag och folkhögskolor under senare år uppförts utan att samråd ägt rum med vederbörande länskolnämnd.

Med hänsyn till de avsevärda besparingar och de fördelar i övrigt som kan vinnas genom en samordnad lokalisering av skolanläggningar och andra allmännyttiga institutioner är det enligt revisorernas mening angeläget, att en sådan samordning kommer till stånd i de fall förutsättningar därför är för handen. Föreskrifter anses därför böra utfärdas av inbörd, att samtliga för här ifrågasvarande byggnadsverksamhet ansvariga myndigheter och huvudmän skall ha skyldighet att, i den mån nämnda verksamhet helt eller delvis bestrides med statsmedel, inbördes samråda innan beslut fattas i berörda byggnadsfrågor.

Utskottet. I anslutning till en vid 1963 års riksdag framlagd proposition (nr 144) angående riktlinjer för utformningen av skolväsendets centrala ledning m. m. beslöt riksdagen (SU 146; rskr. 334) att den nuvarande skolöverstyrelsen

och överstyrelsen för yrkesutbildning skulle ersättas med ett nytt ämbetsverk, benämnt skolöverstyrelsen. I detta sammanhang togs också ställning till huvudragen av den nya myndighetens ämbetsområde, arbetsuppgifter och organisation. En närmare precisering skedde dessutom av utformningen av ämbetsverkets styrelse och högsta ledning.

På grundval av de sålunda uppdragna riktlinjerna förutsattes ett ytterligare utredningsarbete komma till stånd i olika delfrågor. För denna uppgift tillkallades en särskild organisationskommitté, vars utredningsresultat jämte däröver inhämtade remissyttranden redovisats i föreliggande proposition. Departementschefen har i huvudsak anslutit sig till kommitténs förslag.

Utskottet finner för sin del, att de nu framlagda detaljerade förslagen rörande den nya skolledningens organisation väl ansluter sig till de riktlinjer, varom beslut fattats föregående år. Genom att de framlagda förslagen grundats på ingående överväganden av den centrala skolledningens uppgifter och funktions sätt, anser utskottet att goda förutsättningar skapats för att det nya ämbetsverket skall kunna främja skolutvecklingen på bästa möjliga sätt.

Enligt den gjorda preciseringen av arbetsuppgifterna skall dessa bestå i utveckling, planering, samordning, rationalisering och service. Ett förverkligande av dessa intentioner nödvändiggör en betydande decentralisering av löpande ärenden till lokala och regionala myndigheter. Kommittén har i detta hänseende framlagt en rad detaljerade förslag, till vilka departementschefen i huvudsak anslutit sig. Även utskottet finner att en omfattande decentralisering är nödvändig för att den nya skolmyndighetens resurser skall kunna inriktas på initiativ i de för skolväsendets utveckling mest väsentliga frågorna. I motionerna I: 772 och II: 944 har uttalats att decentralisering inte bör ske i ett par speciella frågor. Således förordas, att beslut om avsättning på sätt nu är stadgat även i fortsättningen automatiskt bör underställas överstyrelsen för prövning och fastställelse samt att beslut om ämneskombinationer inte bör överlätas åt skolstyrelserna. Utskottet anser inte skäl föreligga att biträda ifrågavarande motionsyrkande. Vad särskilt gäller beslutsförfarandet vid avsättning kommer enligt det framlagda förslaget beslut av denna art framdeles att underställas skolöverstyrelsen i de fall besvär anföres. Utskottet finner denna anordning fullt tillfredsställande ur rättssäkerhetssynpunkt.

I motionen II: 939 har uttalats, att rektorstjänst vid gymnasium i fortsättningen borde tillsättas av skolöverstyrelsen och inte, såsom departementschefen förordat, av Kungl. Maj:t. I motionen framhålles, att gymnasierna inom en näraliggande framtid torde komma att ha kommunerna som huvudmän och att samtliga rektorer som är underställda den kommunala skolstyrelsen bör utnåmnas av samma instans. Utskottet anser sig inte i nuvarande läge, innan ställning tagits till gymnasieutredningens förslag, böra förorda någon ändring i departementschefens förslag. Ifrågavarande motionsyrkande bör således enligt utskottets mening inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

I anslutning till decentraliseringsfrågorna har departementschefen utan att

närmare gå in på olika detaljfrågor uttalat, att decentraliseringsåtgärderna, under förutsättning att riksdagen inte har något att erinra däremot, även bör kunna omfatta ändringar av beslutsförfaranden, beträffande vilkas utformning riksdagen kan ha medverkat i skilda sammanhang. I motionerna I: 772 och II: 944 har i anslutning till detta uttalande framhållits, att åtgärder icke utan riksdagens hörande bör vidtagas för decentralisering av beslutanderätten inom skolväsendets ledning i frågor som hittills ansetts böra föreläggas riksdagen.

Utskottet finner det för egen del angeläget, att den enligt de beslutade riktlinjerna för skolämbetsverkets organisation förutsatta omfördelningen av arbetsuppgifterna mellan olika myndigheter på skolans område skall kunna genomföras på ett snabbt och smidigt sätt. De ändringar det här kan bli fråga om, får förutsättas nära anknyta sig till dessa riktlinjer och innefattas i de särskilda förslag som redovisats av organisationskommittén. De avsedda decentraliseringsåtgärderna torde, oavsett ett särskilt bemyndigande, till helt övervägande del ligga inom Kungl. Maj:ts kompetensområde. Utskottet utgår således ifrån att det endast i rena undantagsfall kan bli fråga om ändring av beslutsförfaranden, vilka i tidigare sammanhang föranlett särskilda uttalanden av riksdagen, samt förutsätter att ändringar inte kommer till stånd utan riksdagens hörande i sådana fall, då det kan anses sannolikt att riksdagen skulle vilja delta i handläggningen. Utskottet finner mot bakgrund av det anförda inte skäl tillstyrka bifall till de förslag om inskränkningar i Kungl. Maj:ts decentraliseringsmöjligheter som förordats i motionerna I: 772 och II: 944.

I fråga om skolbyggnadsärendenas handläggning förordar departementschefen vissa avvikelser från organisationskommitténs förslag. Således föreslås att byrån för skolbyggnadsärenden endast ges en provisorisk organisation i avvaktan på en närmare utredning om inrättande av ett av departementschefen förordat särskilt statligt organ för byggnadsteknisk och byggnadsekonomisk granskning. Med hänsyn härtill förordar departementschefen inte heller någon förändring beträffande den nuvarande centrala ritningsgranskningen för grundskolan.

I motionerna I: 724 och II: 886 har framlagts yrkanden, som innebär att organisationskommitténs förslag skall genomföras beträffande såväl det definitiva förläggandet till nya skolöverstyrelsen av skolbyggnadsärendenas centrala handläggning som beträffande slopandet av den obligatoriska ritningsgranskningen i skolöverstyrelsen för grundskolans byggnader. I motionerna I: 752 och II: 916 har yrkanden av bl. a. motsvarande innebörd framförts.

Vid övervägande av de motionsledes framförda synpunkterna på skolbyggnadsfrågornas handläggning har utskottet funnit, att ett särskilt med skolöverstyrelsen sidordnat granskningsorgan inte kan förutses medföra så väsentliga fördelar att de uppväger de allvarliga nackdelar som följer av att den centrala behandlingen av skolbyggnadsfrågorna splittras på två statliga organ. Enligt utskottets mening skulle den av departementschefen avsedda lösningen motverka strävandena till enkla och smidiga handlägningsformer för berörda ärenden, vilket torde innebära tidsutdräkt och därmed ökade svårigheter att tillgodose

skolväsendets byggnadsbehov i den takt som utvecklingen påfordrar. Det bör i detta sammanhang påpekas att ett av syftena med den centrala skolledningens omorganisation varit att komma ifrån de olägenheter som varit förknippade med den nuvarande splittringen på två myndigheter. Både kommunförbundet och stadsförbundet har i sina remissyttranden över organisationskommitténs förslag framhållit, att genom tillkomsten av NSÖ till väsentlig del de motiv bortfallit, som tidigare kunde anföras till förmån för ett i förhållande till skolöverstyrelsen sidoordnat skolbyggnadsorgan.

Utskottet vill i detta sammanhang betona den centrala roll som planeringen på det skolorganisatoriska området samt skolbyggnadernas planlösning har för skolbyggnadskostnaderna. Dessa frågor har ett mycket nära samband med den pågående, starkt omvälvande pedagogiska och organisatoriska utvecklingen på skolväsendets område. Enligt utskottets mening kan under dessa förhållanden de funktionella kraven på skolbyggnaderna bäst avvägas mot de ekonomiska kraven, om bedömningen av skolbyggnadsärendena i sin helhet sker i skolöverstyrelsen, som genom omorganisationen får ökade förutsättningar härför. Därtill kommer att skolöverstyrelsens möjligheter att fullgöra sina utvecklings- och planeringsuppgifter på skolområdet som helhet skulle allvarligt hindras, om inte handläggningen av skolbyggnadsfrågorna komme att inrymmas i dessa uppgifter.

Mot bakgrund av det anförda förordar utskottet, att skolbyggnadsfrågorna på av organisationskommittén föreslaget sätt inordnas i skolöverstyrelsens reguljära verksamhet och att byrån för skolbyggnadsärenden i personalhänseende erhåller en definitiv utformning. Utskottet föreslår således, att i den av departementschefen föreslagna personalorganisationen undervisningsrådstjänsten vid byrån för byggnadsärenden i likhet med övriga motsvarande tjänster placeras i lönegrad Be 3. Vidare bör tjänsten som chefsarkitekt samt de tjänster, som i övrigt beräknas motsvara personalbehovet vid ifrågavarande byrå, kunna inrättas som extra ordinarie i stället för extra. Huruvida den förordade permanenta organisationen av byrån för skolbyggnadsärenden bör föranleda någon utökning av antalet ordinarie tjänster i NSÖ, torde få övervägas av myndigheten i samband med anslagsäskandena för ett kommande budgetår.

Vid den förordade definitiva lösningen av frågan om skolbyggnadsärendenas handläggning bortfaller motiven för en fortsatt central obligatorisk ritningsgranskning beträffande grundskolans byggnader. De kommuner, som så önskar, bör dock ha rätt att få ritningar granskade av NSÖ. Den av organisationskommittén föreslagna ordningen bör således genomföras såväl i vad avser dessa ärenden som i vad avser ärenden rörande lokalbehovsprövning för grundskolan. Utskottet föreslår, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t giver till känna, vad utskottet sålunda uttalat.

Utskottet förutsätter att skolöverstyrelsen i sin granskning av skolbyggnadsärenden fortsätter och utvecklar nuvarande kontakter med specialistorgan på det byggnadstekniska området och utnyttjar de erfarenheter som härigenom står att vinna. Utskottet är däremot inte berett att biträda det yrkande som fram-

förs i motionerna I: 752 och II: 916 angående hemställen hos Kungl. Maj:t om utredning rörande utformningen av ett statligt organ för utvecklingsarbete, information och rådgivning i byggnadstekniska frågor. Enligt utskottets mening bör — om samarbetet med redan förefintliga organ inte visar sig tillfyllest för att lösa uppkommande frågor i här berörda avseenden — särskild personal kunna anställas i NSÖ för att speciellt ägna sig åt byggnadstekniska och byggnads-ekonomiska frågor.

Vad departementschefen uttalat och föreslagit beträffande omskolningsverksamheten samt omläggning av centralupphandlingen, kan utskottet ansluta sig till.

I fråga om kansliorganisationen för NSÖ har departementschefen i förhållande till organisationskommitténs förslag förordat en utvidgning från 16 till 17 byråer, genom att en särskild byrå inrättats för omskolningsärenden inom planeringsavdelningen. Utskottet finner, att kansliorganisationen erhållit en lämplig uppbyggnad utifrån utgångspunkten att likartade ärenden för olika skolformer skall sammanhållas efter sin sakliga innebörd. Denna integrerade utformning av verksamheten torde i hög grad vara ägnad att underlätta effektiva arbetsformer, och utskottet kan ansluta sig till de framförda förslagen.

I anslutning till frågan om kansliorganisationens utformning har i motionerna I: 767 och II: 941 yrkats, att ärendena rörande specialskolorna skulle sammanföras till en särskild sektion med i viss mån fristående ställning samt att en rådgivande lekmananämnd för dessa skolor skulle inrättas. Utskottet lägger i likhet med motionärerna stor vikt vid att de handikappades skolproblem ägnas stor uppmärksamhet i NSÖ. Utskottet utgår i likhet med departementschefen ifrån att det skall bli möjligt att inom ramen för den förordade verksamheten öka insatserna även på det här avsedda skolområdet. Då den nya organisationen emellertid innebär väsentliga avvikelser jämfört med nuvarande förhållanden, förutsätter utskottet, att erfarenheterna av det nya arbetssättet noga följes från NSÖ:s sida och att eventuella behov av organisationsförändringar eller personalförstärkningar uppmärksammas. En god kontakt med de handikappades föreningar och målmännen finner utskottet dessutom vara av väsentlig betydelse. Mot bakgrunden av anförda synpunkter finner utskottet att förevarande motioner inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Inte heller finner utskottet att det i motionerna I: 773 och II: 940 framförda yrkandet, att yrkesutbildningen i yrkessömnad skall hänföras till byrån 1 inom undervisningsavdelningen för yrkesutbildningsfrågor, bör föranleda någon åtgärd från riksdagens sida.

I fråga om NSÖ:s personalorganisation har utskottet i det föregående förordat vissa förändringar i samband med behandlingen av frågorna om skolbyggnadsärendenas handläggning. Förändringar i konsulentorganisationen har vidare förordats i ett flertal motionsyrkanden. I motionerna I: 745 och II: 914, I: 766 och II: 937, I: 768 och II: 946, I: 770 och II: 945, I: 771 och II: 943, I: 773 och II: 940 samt II: 936 har således framförts yrkanden om inrättande av ytterligare konsulenttjänster utöver de av departementschefen förordade.

Av organisationskommitténs förslag och av vad departementschefen förordat i propositionen (s. 79) framgår att den grundläggande tanken vid inrättandet av konsulentbefattningarna varit att åstadkomma största möjliga flexibilitet inom den nya verksorganisationen. Befattningarna är avsedda att kompletteras av särskild expertis som tillkallas i mån av behov och inom ramen för tillgängliga medel. Vidare skall i den mån så befinnes ändamålsenligt en omDispositionering av befattningshavarna mellan byråerna kunna ske genom verksledningens försorg.

Utskottet finner det vara tillfredsställande att antalet konsulentbefattningar vid det nya verket sålunda från början begränsats för att vid uppkommande behov eventuellt utökas eller mera tillfälligt kompletteras med befattningshavare avlönade ur expertanslaget. Härigenom vinnes en önskvärd rörlighet i ämbetsverkets organisation. För varje speciell uppgift som aktualiseras av skolutvecklingen kan en för uppgiften speciellt sakkunnig person tillkallas. Flera av de i motionerna framförda önskemålen om särskild sakkunskap kan genom nämnda anordning bli tillgodosedda.

Utskottet finner med hänsyn härtill att det inte kan anses vara motiverat att, innan den av departementschefen sålunda förordade organisationen hunnit prövas, förorda en utökning av densamma med ytterligare konsulentbefattningar. Därest erfarenheterna av den nya organisationen skulle visa, att ytterligare någon konsulenttjänst behöver inrättas, förutsätter utskottet att NSÖ i sina anslagsäskanden för ett kommande budgetår framlägger förslag härom. Utskottet avstyrker sålunda bifall till förevarande motioner.

Med de förändringar som förordats för byrån för skolbyggnadsärenden tillstyrker således utskottet departementschefens förslag till personalorganisation för NSÖ.

Departementschefens uttalande beträffande övergångsanordningar vid omorganisationen samt förslag till anslagsberäkningar för nästa budgetår för NSÖ har inte givit utskottet anledning till några erinringar eller uttalanden.

Till följd av den genomgripande omorganisationen av skolväsendets centrala ledning påverkas även länskolnämndernas uppgifter och organisation. Utskottet finner det naturligt att nämndernas tillsynsområde i största möjliga utsträckning sammanfaller med NSÖ:s ämbetsområde. Utskottet kan även ansluta sig till uppfattningen att den inspekterande verksamheten, i den mån den inte är av specialiserad natur, i princip bör förläggas till länskolnämnderna. Med anledning av vad som i motionerna I: 772 och II: 944 anförts rörande önskvärdheten av centralt utövad ämnesinspektion vill utskottet framhålla, att det av departementschefens uttalande framgår, att denna fråga kan förutses bli behandlad i anslutning till gymnasieutredningens förslag. Då således ett närmare ställningstagande inte avsetts i detta sammanhang, finner utskottet att motionerna, såvitt här är i fråga, inte bör föranleda någon riksdagens åtgärd.

Beträffande länskolnämndernas sammansättning har departementschefen föreslagit, att de båda nuvarande, av skolöverstyrelsen och överstyrelsen för yrkesutbildning utsedda ledamöterna med pedagogisk fackkunskap skulle ersättas

med två av Kungl. Maj:t utsedda företrädare för arbetsgivare och arbetstagare inom länet. Detta förslag har mötts av invändningar i flera motionsyrkanden. I motionerna I: 732 och II: 896 samt I: 772 och II: 944 har särskilt betydelsen av de pedagogiska fackmännens insatser framhållits, och med anledning härav förordas att dessa ledamöter skall bibehållas i nämnden samtidigt som representeranter för näringslivet tillföres nämnden. Härigenom skulle ledamotsantalet i nämnderna utökas till nio. En sammansättning av annat slag förordas i motionerna I: 769 och II: 942 enligt vilka länskolnämnderna bör bestå av sju ledamöter, varav fem skulle utses av landstinget, en av länsstyrelsen samt en av skolöverstyrelsen. Vidare föreslås i motionerna I: 765 och II: 938 att landstingen skulle komma att fr. o. m. den 1 januari 1965 utse hela nämnden, som enligt detta yrkande skulle bestå av sju ledamöter.

Utskottet har mot bakgrund av de olika förslag som framlagts ingående övervägt frågan om länskolnämndernas sammansättning. Utskottet har därvid funnit det synnerligen värdefullt, att länskolnämnden på av departementschefen föreslaget sätt tillföres två av Kungl. Maj:t utsedda ledamöter, som företräder arbetsgivare och arbetstagare inom länet. Utskottet kan dock inte ansluta sig till uppfattningen att denna komplettering bör medföra att båda de av den centrala skolledningen utsedda ledamöterna skall utgå. Enligt utskottets mening har det nuvarande inslaget av pedagogiska fackmän varit av väsentligt värde för nämndernas arbete. Då den centrala ledningen i fortsättningen kommer att utövas av ett gemensamt ämbetsverk, anser emellertid utskottet det vara till fyllest att endast en ledamot av här avsett slag utses av NSÖ.

I två av de här avsedda motionsparen har förslag framförts, som innebär att nämnderna, med begränsning av ledamotsantalet till sju, helt eller i ökad utsträckning skulle utses av landstinget. Dessa förslag innebär en väsentlig rubbning av den princip som hittills legat till grund för länskolnämndens sammansättning och som innebär att såväl statliga som landstingskommunala myndigheter skall medverka vid utseendet av ledamöter i nämnderna. Utskottet är dock medvetet om att de i det föregående förordade ändringarna innebär en relativt sett väsentlig försvagning av landstingens inflytande på nämndens sammansättning. För att undvika denna konsekvens förordar utskottet, att landsting (stad utom landsting) skall äga utse ytterligare en ledamot, dvs. sammanlagt fem ledamöter i länskolnämnden. Då på samma sätt som hittills varit fallet en ledamot bör utses av länsstyrelsen, innebär utskottets förslag, att länskolnämnderna kommer att bestå av sammanlagt nio ledamöter. Den nuvarande regeln i 22 § skollagen att för det fall att inom län finns två landstingskommuner vardera landstinget utser två ledamöter är med hänsyn till utskottets förslag om fem kommunalvalda ledamöter ej längre till fyllest. Utskottet föreslår därför att den femte ledamoten skall utses av landstingen i samråd. Likaså erfordras ändring i den fördelningsregel i samma paragraf som innebär att tre ledamöter utses av landsting och en ledamot av stadsfullmäktige, när län omfattar stad som icke tillhör landstingskommun. För det fallet bör tre ledamöter utses av landstinget och två av vederbörande stadsfullmäktige.

Den nya ordningen för länskolnämndernas sammansättning bör gälla fr. o. m. den 1 januari 1965.

I de nyss berörda motionerna I: 765 och II: 938 har även yrkats på sådan ändring av sammansättningen av skolnämnden för Stockholms stad och län, att den ledamot som av departementschefen föreslås bli tillsatt gemensamt av överståthållarämbetet i Stockholm och länsstyrelsen i Stockholms län i stället skulle utses av Kungl. Maj:t och tillika förordnas som ordförande. Då förslaget får ses i samband med det förslag om helt av landstingen utsedda länskolnämnder, som framförts i motionerna, finner utskottet med hänsyn till vad utskottet i det föregående förordat inte skäl att tillstyrka motionerna såvitt här är i fråga. Utskottet tillstyrker således bifall till departementschefens förslag om sammansättningen av skolnämnden för Stockholms stad och Stockholms län. Inte heller departementschefens förslag i övrigt rörande denna nämnd föranleder någon erinran från utskottets sida.

Utskottet biträder även departementschefens förslag rörande de föreslagna personalförstärkningarna vid nämnderna. De i motionerna I: 746 och II: 915 samt I: 751 och II: 917 framlagda förslagen om inrättande av ytterligare en skolinspektörstjänst vid skolnämnden för Stockholms stad och län kan således utskottet inte biträda.

I motionen II: 895 har yrkats att utskottet måtte uttala sig för en höjning av det utgående arvodet till ordförande i länskolnämnd. Utskottet finner ifrågasvarande förslag välmotiverat och en uppräknig av arvodet påkallad. Utskottet förordar att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna vad utskottet sålunda anfört.

Vad departementschefen anfört rörande den lokala och regionala ledningen av sjöbefällsskolorna har icke givit utskottet anledning till erinran, och utskottet biträder således de framlagda förslagen.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft § 24 av riksdagens revisorers berättelse. Utskottet vill för sin del helt instämma i vad revisorerna anfört i detta sammanhang och finner det angeläget att föreskrifter utfärdas av innebörd att samtliga för skolbyggnadsverksamhet ansvariga myndigheter och huvudmän skall ha skyldighet att, i den mån nämnda verksamhet helt eller delvis bestrides med statsmedel, inbördes samråda, innan beslut fattas i byggnadsfrågor.

Utskottet förordar att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer att Kungl. Maj:t måtte överväga den lämpligaste utformningen av ifrågasvarande föreskrifter samt snarast möjligt föranstalta om deras utfärdande.

Under återopande av vad sålunda anförts och under erinran om att andra lagutskottet avgiver utlåtande i anledning av vid propositionen fogat lagförslag, hemställer utskottet,

1. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag besluta, att skolöverstyrelsen i sin nuvarande utformning samt överstyrelsen för yrkesutbildning skall upphöra med utgången av september 1964;

2. att motionerna I: 772 och II: 944, i vad de avser frågor om decentralisering av ärenden, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

3. att motionen II: 939 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

4. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 724 och II: 886 samt I: 752 och II: 916 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört rörande skolbyggnadsärendenas handläggning i nya skolöverstyrelsen;

5. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 724 och II: 886 samt I: 752 och II: 916 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört rörande decentralisering av ärenden rörande ritningsgranskning och lokalbehovsprövning för grundskolan;

6. att motionerna I: 752 och II: 916, i vad de avser utredning rörande utformningen av ett statligt organ för utvecklingsarbete, information och rådgivning i byggnadstekniska frågor, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

7. att motionerna I: 767 och II: 941 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

8. att motionerna I: 773 och II: 940, i vad de avser handläggningen av ärenden rörande yrkessömnad, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

9. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag besluta, att ett nytt centralt ämbetsverk för skolväsendets ledning, benämnt skolöverstyrelsen, skall inrättas fr. o. m. den 1 oktober 1964;

10. att motionerna I: 745 och II: 914 icke må av riksdagen bifallas;

11. att motionerna I: 766 och II: 937 icke må av riksdagen bifallas;

12. att motionerna I: 768 och II: 946 samt I: 771 och II: 943 icke må av riksdagen bifallas;

13. att motionerna I: 770 och II: 945 icke må av riksdagen bifallas;

14. att motionerna I: 773 och II: 940, i vad de avser inrättande av ytterligare konsulentbefattningar, icke må av riksdagen bifallas;

15. att motionen II: 936 icke må av riksdagen bifallas;

16. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 724 och II: 886 samt I: 752 och II: 916, nämnda motioner såvitt nu är i fråga, ävensom med avslag å motionerna I: 745 och II: 914, I: 766 och II: 937, I: 768 och II: 946, I: 770 och II: 945, I: 771 och II: 943, II: 936 samt I: 773 och II: 940, sistnämnda två motioner såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att upprätta personalförteckning för den nya skolöverstyrelsen i enlighet med vad utskottet föreslagit, innebärande att tjänster vid byrån för skolbyggnadsärenden uppföres såsom extra ordinarie i stället för extra såsom departementschefen förordad;

b) godkänna följande för den nuvarande skolöverstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning och den nya skolöverstyrelsen gemensamma avlöningsstat, att tillämpas under budgetåret 1964/65:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 103 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	219 000
3. Arvoden till experter och tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	1 471 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	6 401 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 326 000
<hr style="width: 20%; margin-left: auto; margin-right: 0;"/>	
Summa kr.	14 520 000

c) till *Skolöverstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1964/65 å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 14 520 000 kr.;

17. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de övergångsanordningar och åtgärder i övrigt som erfordras för genomförande av omorganisationen av skolväsendets centrala ledning;

18. att riksdagen må till *Skolöverstyrelsen*: *Omkostnader* för budgetåret 1964/65 å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 866 000 kr.;

19. att riksdagen må till *Skolöverstyrelsen*: *Inredning och utrustning av ny ämbetsbyggnad* för budgetåret 1964/65 å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett reservationsanslag av 1 880 000 kr.;

20. att motionerna I: 772 och II: 944, i vad de avser frågan

om länskolnämndernas tillsynsområde, icke må föranleda någon riksdagens åtgärd;

21. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag besluta, att länskolnämndernas uppgifter skall ändras i enlighet med de riktlinjer som angivits av departementschefen;

22. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 732 och II: 896, I: 769 och II: 942, I: 772 och II: 944 samt I: 765 och II: 938, sistnämnda fyra motioner såvitt nu är i fråga, besluta att länskolnämndernas sammansättning skall ändras på det sätt som föreslagits av utskottet;

23. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag på motionerna I: 765 och II: 938, såvitt nu är i fråga, besluta att för Stockholms stad och Stockholms län skall fr. o. m. den 1 juli 1964 inrättas en skolnämnd i enlighet med vad departementschefen föreslagit;

24. att motionerna I: 746 och II: 915 samt I: 751 och II: 917 icke må av riksdagen bifallas;

25. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 746 och II: 915 samt I: 751 och II: 917, samtliga motioner såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för länskolnämnderna, som föranledes av vad departementschefen föreslagit;

b) godkänna följande avlöningsstat för länskolnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 772 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	323 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar till experter och tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	264 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 016 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 049 000
	Summa kr. 7 424 000

c) till *Länskolnämnderna: Avlöningar* för budgetåret 1964/65 å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 7 424 000 kr.;

26. att riksdagen må till *Länskolnämnderna: Omkostnader* för budgetåret 1964/65 å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 1 690 000 kr.;

27. att riksdagen må i anledning av motionen II: 895 i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört rörande höjning av arvudet till ordförande i länskolnämnd;

28. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag godkänna av departementschefen förordade grunder för sjöbefälsskolornas lokala och regionala ledning.

29. att riksdagen må i anledning av § 24 i riksdagens revisorers berättelse i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört rörande behovet av föreskrifter om samråd mellan huvudmän och olika regionala myndigheter i byggnadsfrågor.

Stockholm den 15 maj 1964

På statsutskottets vägnar:

ERNST V. STAXÄNG

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet har närvarit

från första kammaren: fröken *Andersson*, herrar *Einar Persson*, *Birger Andersson*, *Ivar Johansson*, *Axel Johannes Andersson*, *Fritz Persson*, *Rikard Svensson*, fru *Wallentheim*, herrar *Bengtson*, *Söderberg*, *Mårtensson*, *Bertil Petersson*, *Källqvist*, *Widén* och *Per Petersson*; samt

från andra kammaren: herrar *Staxäng*, *Petterson* i Degerfors, *Karlsson* i Olofström, *Svensson* i Stenkyrka, *Blidfors*, fröken *Elmén*, fru *Lewén-Eliasson*, fröken *Olsson*, herrar *Arvidson*, *Larsson* i Hedenäset, *Johansson* i Norrköping, fröken *Karlsson*, herrar *Gustafsson* i Uddevalla, *Löfroth* och *Källstad*.

Reservationer

1) av fröken *Andersson*, herrar *Ivar Johansson*, *Axel Johannes Andersson*, *Bengtson*, *Källqvist*, *Widén*, *Per Petersson*, *Staxäng*, *Svensson* i Stenkyrka, fröken *Elmén*, herr *Larsson* i Hedenäset, fröken *Karlsson*, herrar *Löfroth* och *Källstad*, vilka ansett

dels att den del av utskottets yttrande, som på s. 17 börjar med »Enligt den» och på s. 18 slutar med »och II: 944», bort ha följande lydelse:

»Enligt den gjorda preciseringen av arbetsuppgifterna skall dessa bestå i utveckling, planering, samordning, rationalisering och service. Ett förverkligande

av dessa intentioner nödvändiggör en betydande decentralisering av löpande ärenden till lokala och regionala myndigheter. Kommittén har i detta hänseende framlagt en rad detaljerade förslag, till vilka departementschefen i huvudsak anslutit sig. Även utskottet finner att en omfattande decentralisering är nödvändig för att den nya skolmyndighetens resurser skall kunna inriktas på initiativ i de för skolväsendets utveckling mest väsentliga frågorna. I motionerna I: 772 och II: 944 har uttalats att decentralisering inte bör ske i ett par speciella frågor. Således förordas, att beslut om avsättning på sätt nu är stadgat även i fortsättningen automatiskt bör underställas överstyrelsen för prövning och fastställelse samt att beslut om ämneskombinationer inte bör överlätas åt skolstyrelserna. Utskottet vill i anledning härav framhålla, att förevarande frågor är av sådan art att de bör bedömas och avgöras i samband med de beslut rörande decentraliseringens omfattning m. m., som utskottet förutsätter att riksdagen framgent får anledning fatta sedan erforderlig beredning genomförts av Kungl. Maj:t. Utskottet återkommer i det följande till dessa spørsmål.

I motionen II: 939 har uttalats, att rektorstjänst vid gymnasium i fortsättningen borde tillsättas av skolöverstyrelsen och inte, såsom departementschefen förordat, av Kungl. Maj:t. I motionen framhålles, att gymnasierna inom en näraliggande framtid torde komma att ha kommunerna som huvudmän och att samtliga rektorer som är underställda den kommunala skolstyrelsen bör utnåmnas av samma instans. Utskottet anser sig inte i nuvarande läge, innan ställning tagits till gymnasieutredningens förslag, böra förorda någon ändring i departementschefens förslag. Ifrågavarande motionsyrkande bör således enligt utskottets mening inte föranleda någon riksdagens åtgärd.

I anslutning till decentraliseringsfrågorna har departementschefen utan att närmare gå in på olika detaljfrågor uttalat, att decentraliseringsåtgärderna, under förutsättning att riksdagen inte har något att erinra däremot, även bör kunna omfatta ändringar av beslutsförfaranden, beträffande vilkas utformning riksdagen kan ha medverkat i skilda sammanhang. I motionerna I: 772 och II: 944 har i anslutning till detta uttalande framhållits, att åtgärder icke utan riksdagens hörande bör vidtagas för decentralisering av beslutanderätten inom skolväsendets ledning i frågor som hittills ansetts böra föreläggas riksdagen.

Utskottet finner det för egen del angeläget, att den enligt de beslutade riktlinjerna för skolämbetsverkets organisation förutsatta omfördelningen av arbetsuppgifterna mellan olika myndigheter på skolans område skall kunna genomföras på ett snabbt och smidigt sätt. De ändringar det här kan bli fråga om har berörts i de särskilda förslag som redovisats av organisationskommittén. Av redovisningen framgår, att det kan bli fråga om ändringar i beslutanderätten inom skolväsendets ledning i frågor som hittills ansetts böra föreläggas riksdagen. Utskottet vill i anledning av motionsyrkandet framhålla att förslag till dylika ändringar bör föreläggas riksdagen. Härvid bör uppmärksammas vad utskottet i det föregående anfört rörande beslut om avsättning och beslut om ämneskombinationer.»

dels ock att utskottets hemställan under 2. bort ha följande lydelse:

»2. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 772 och II: 944, såvitt nu är i fråga, i skrivelse till Kungl. Maj:t giva till känna vad utskottet anfört rörande decentralisering av ärenden;»

2) vid moment 3. i utskottets hemställan

a) av fru *Wallentheim*

b) av fru *Lewén-Eliasson*;

3) av herrar *Fritz Persson*, *Petterson* i Degerfors, *Karlsson* i Olofström, *Blidfors*, *Johansson* i Norrköping och *Gustafsson* i Uddevalla, vilka ansett

dels att den del av utskottets yttrande, som på s. 18 börjar med »I motionerna I: 724» och på s. 20 slutar med »byggnadsekonomiska frågor», bort ha följande lydelse:

»I motionerna I: 724 och II: 886 samt I: 752 och II: 916 har framförts vissa yrkanden angående skolbyggnadsärendenas handläggning. Utskottet finner i likhet med departementschefen att statskontorets förslag om överförande av ritningsgranskningen i skolöverstyrelsen till ett särskilt statligt organ för att där bilda underlag för en företrädesvis teknisk-ekonomisk bedömning förtjänar att ytterligare beaktas samt att en utredning med uppgift att närmare klarlägga och föreslå lösningar av de problem, som sammanhänger med ett tillgodoseende av det ifrågavarande granskningsarbetet bör komma till stånd. Utskottet instämmer ävenledes i vad departementschefen i detta sammanhang anfört om att byrån för handläggning av skolbyggnadsärenden i NSÖ inte nu får en slutlig utformning i personelhänseende och att såväl ritningsgranskningen som lokalbehovsprövningen och statsbidragsprövningen tills vidare förlägges till skolöverstyrelsen.

Då det ännu icke föreligger något definitivt förslag från Kungl. Maj:t angående skolbyggnadsärendenas handläggning, avstyrker utskottet bifall till förevarande motioner.»

dels ock att utskottets hemställan under 4. och 5. samt nedan angivna delar av 16. bort ha följande lydelse:

»4. att motionerna I: 724 och II: 886 samt I: 752 och II: 916, i vad de avser skolbyggnadsärendenas handläggning, icke må av riksdagen bifallas;

5. att motionerna I: 724 och II: 886 samt I: 752 och II: 916, i vad de avser decentralisering av ärenden, icke må av riksdagen bifallas;

16. att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förslag ävensom med avslag å motionerna I: 745 och II: 914, I: 766 och II: 937, I: 768 och II: 946, I: 770 och II: 945, I: 771 och II: 943, II: 936, I: 773 och II: 940, I: 724 och II: 886 samt I: 752 och II: 916, sistnämnda sex motioner såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att upprätta personalförteckning för den nya skolöverstyrelsen i enlighet med vad departementschefen föreslagit;»

4) av fröken *Andersson*, herrar *Bengtson*, *Källqvist*, *Widén*, *Per Petersson*, *Stazäng*, fröken *Elmén*, fröken *Karlsson*, herrar *Löfroth* och *Källstad*, vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 21, som börjar med »Utskottet finner med» och slutar med »förevarande motioner», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Oaktat vad utskottet nu anfört, finner utskottet likväl att de motiv som anförts i motionerna I: 745 och II: 914 om behovet av två konsulenttjänster i gymnastik vara av sådan vikt att en utökning av organisationen måste övervägas. Såsom motionärerna framhållit är i ämnet gymnastik som regel eleverna uppdelade i pojk- och flickavdelningar fr. o. m. 5:e skolåret med hänsynstagande till de biologiska och fysiologiska olikheterna, en uppdelning som ju bibehålles under hela den obligatoriska skoltiden liksom i gymnasiet och fackskolan. Vid läraranstalten Gymnastiska Centralinstitutet, sker lika självfallet en uppdelning av eleverna i manlig och kvinnlig linje med gemensam undervisning endast i sådana *teoretiska* ämnen som anatomi, fysiologi etc. Även vad beträffar den metodiska undervisningen i idrott är de manliga och kvinnliga lärarkandidaternas undervisning åtskild.

Den här anförda skillnaden i undervisningen av manliga och kvinnliga skol elever talar enligt motionärerna för behovet av en särskild konsulent i gymnastik för vardera könet.

Vare sig den av organisationskommittén föreslagna *ende* konsulenten skulle vara manlig eller kvinnlig är det enligt motionärernas uppfattning uppenbart, att på grund av ämnets omfattning och karaktär han eller hon icke på ett tillfredsställande sätt kommer att kunna verka som ett planerande, ledande och rådgivande organ för skolans fysiska fostran.

Utskottet avstyrker sålunda bifall till motionerna I: 766 och II: 937, I: 768 och II: 946, I: 770 och II: 945, I: 771 och II: 943, I: 773 och II: 940 samt II: 936, men yrkar bifall till det i motionerna I: 745 och II: 914 framförda förslaget om inrättande av två konsulenttjänster i gymnastik, en för de manliga och en för de kvinnliga elevernas undervisning.»

dels ock att utskottets hemställan under 10. och 16. bort ha följande lydelse:

»10. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 745 och II: 914 besluta att inrätta ytterligare en skolkonsulenttjänst i gymnastik;

16. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 724 och II: 886, I: 752 och II: 916 samt I: 745 och II: 914, förstnämnda fyra motioner såvitt nu är i fråga, ävensom med avslag å motionerna I: 766 och II: 937,

I: 768 och II: 946, I: 770 och II: 945, I: 771 och II: 943, II: 936 samt I: 773 och II: 940, sistnämnda två motioner såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att upprätta personalförteckning för den nya skolöverstyrelsen i enlighet med vad utskottet föreslagit;

b) godkänna följande för den nuvarande skolöverstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning och den nya skolöverstyrelsen gemensamma avlöningsstat, att tillämpas under budgetåret 1964/65:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 103 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	219 000
3. Arvoden till experter och tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	1 471 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	6 441 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	3 326 000
	Summa kr. 14 560 000

c) till *Skolöverstyrelsen*: *Avlöningar* för budgetåret 1964/65 å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 14 560 000 kr.;

5) av fröken *Andersson*, herrar *Ivar Johansson*, *Axel Johannes Andersson*, fru *Wallentheim*, herrar *Bengtson*, *Källqvist*, *Widén*, *Per Petersson*, *Staxäng*, *Svensson* i Stenkyrka, fröken *Elmén*, fröken *Karlsson*, herrar *Löfroth* och *Källstad*, vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 21, som börjar med »Med de» och slutar med »för NSÖ», bort ersättas med text av följande lydelse:

»Beträffande det i motionerna I: 768 och II: 946 samt I: 771 och II: 943 ställda yrkandet om inrättande av ytterligare en konsulentbefattning vid byrån för husligt arbete och vårdyrken inom undervisningsavdelningen för yrkesutbildningsfrågor föreligger dock särskilt starka skäl. Såsom framhållits i motionerna kan inte en konsulentbefattning för hela det textila området anses tillräcklig. Utskottet biträder därför att ytterligare en befattning inrättas och anknytes till området vävning och hemslöjd.

Med de förändringar som förordats för byrån för skolbyggnadsärenden och för byrån för husligt arbete och vårdyrken tillstyrker således utskottet departementschefens förslag till personalorganisation för NSÖ.»

dels ock att utskottets hemställan under 12. bort ha följande lydelse:

»12. att riksdagen må i anledning av motionerna I: 768 och II: 946 samt med bifall till motionerna I: 771 och II: 943 medge att utöver vad i propositionen förordats ytterligare en befattning som konsulent, avseende området vävning och hemslöjd, må inrättas vid byrån för husligt arbete och värdyrken;»

6) av herrar *Petterson* i Degerfors, *Karlsson* i Olofström, *Blidfors*, *Arvidson*, *Johansson* i Norrköping och *Gustafsson* i Uddevalla, vilka ansett

dels att den del av utskottets yttrande, som på s. 21 börjar med »Beträffande länskolnämndernas» och på s. 23 slutar med »utskottets sida», bort ha följande lydelse:

»Utskottet vill härefter i anledning av motionerna I: 732 och II: 896, I: 769 och II: 942, I: 765 och II: 938 samt I: 772 och II: 944 beröra spörsmålet om länskolnämndernas sammansättning. Utskottet ansluter sig härvid helt till vad som anförts i motionerna I: 765 och II: 938 att landstingen och stadsfullmäktige i stad utanför landsting bör utse samtliga ledamöter, av vilka Konungen förordnar en att vara ordförande och en att vara vice ordförande. Utskottet delar motionärernas uppfattning att då enligt föreliggande förslag primär- och sekundärkommunalt huvudmannaskap för skolväsendet inom länskolnämndernas befogenhetsområde blir helt dominerande och då det måste anses vara värdefullt, att samtliga ledamöter i dessa nämnder utses av samma instans som likvärda representanter för invånarna inom verksamhetsområdet, den av motionärerna förordade sammansättningen är den i nuvarande läge riktigaste. Vidare finner utskottet i likhet med motionärerna, att det med hänsyn till att på samtliga länskolnämnder numera finns en byrådirektörstjänst kravet på att en av ledamöterna skall vara domare eller förvaltningsjurist icke längre har samma aktualitet som vid nämndernas tillkomst.

För den gemensamma skolnämnden för Stockholms stad och län förordar utskottet det i motionerna I: 765 och II: 938 framförda yrkandet att den av departementschefen föreslagna ledamoten, som skulle utses av överståthållarämbetet och länsstyrelsen i Stockholms län ersättes med en av Konungen utsedd ledamot, som tillika skall vara ordförande.

Med hänsyn till landstingens sammanträdesordning bör de nuvarande ledamöternas förordnande gälla till och med utgången av innevarande år.

Utskottet tillstyrker såhunda de i motionerna I: 765 och II: 938 framförda yrkandena och förordar att länskolnämnderna fr. o. m. den 1 januari 1965 skall ha sju av landsting och stad utanför landsting utsedda ledamöter, att Konungen skall bland ledamöterna förordna ordförande och vice ordförande, att i de fall inom län finnes flera landsting eller stad utanför landstingskommun varje landsting respektive landstinget och staden skall utse lika antal ledamöter och Konungen en, tillika ordförande, samt att för Stockholms stad och län länskolnämndens uppgifter skall utövas av en gemensam skolnämnd, bestående av nio ledamöter, utsedda fyra av stadsfullmäktige i Stockholm, fyra av Stock-

holms läns landsting och en, tillika ordförande, av Konungen. Vad departementschefen i övrigt anfört rörande skolnämnden kan utskottet ansluta sig till.»

dels ock att utskottets hemställan under 22. och 23. bort ha följande lydelse:

»22. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom med bifall till motionerna I: 765 och II: 938, såvitt nu är i fråga, samt med avslag å motionerna I: 732 och II: 896, I: 769 och II: 942 samt I: 772 och II: 944, sistnämnda två motioner såvitt nu är i fråga, besluta att länskolnämndernas sammansättning skall ändras på det sätt som föreslagits av utskottet;

23. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt med bifall till motionerna I: 765 och II: 938, såvitt nu är i fråga, besluta att för Stockholms stad och Stockholms län skall fr. o. m. den 1 juli 1964 inrättas en skolnämnd i enlighet med vad utskottet föreslagit;»

7) av fru *Wallentheim*, fröken *Elmén*, fru *Lewén-Eliasson*, fröken *Olsson* och herr *Arvidson*, vilka ansett

dels att det stycke i utskottets yttrande på s. 23, som börjar med »Utskottet biträder» och slutar med »inte biträda», bort ersättas med text av följande lydelse:

»I motionerna I: 746 och II: 915 samt I: 751 och II: 917 har förordats inrättande av ytterligare en tjänst som skolinspektör vid skolnämnden för Stockholms stad och län.

Utskottet kan helt ansluta sig till de i motionerna framförda motiveringarna för inrättande av den förordade tjänsten. Eftersom folkmängden inom Stockholms län sedan länskolnämndens tillkomst ökat kraftigt är behovet av förstärkning av den pedagogiskt utbildade personalen redan inom detta område ofrånkomligt.

Utskottet finner det mycket betänkligt att, såsom i motionerna visats, besöksfrekvensen i länets skolor på senare år minskat. En god och kontinuerlig kontakt med arbetet ute på fältet bör enligt utskottets mening alltid upprätthållas. Särskilt angeläget är att inspektörerna ha möjlighet att tillräckligt ofta besöka de små skolorna ute i skärgården och i glesbygderna.

I propositionen anföres som ett viktigt motiv för inrättande av den gemensamma skolnämnden behovet av en samordning och samplanering av skolväsendet i staden och länet. Organisationskommittén uttalade för sin del »att huvudansvaret för en av skolnämndens viktigaste uppgifter i fråga om Stockholm, samordningen inom stockholmsregionen, torde komma att vila på nämndens ledamöter och ej på kanslipersonalen». Utskottet ansluter sig till detta. Men vill man nå resultat måste nämndens tjänstemän ha möjlighet att medverka i dessa uppgifter.

Det synes uppenbart att, då länskolnämnden i Stockholms län redan från början haft en knapp personalstat, den nu förordade gemensamma nämnden

för Stockholms stad och län med sitt betydligt större verksamhetsområde måste vara i behov av åtminstone en ny skolinspektör. Utskottet vill härvid erinra om att såväl länsstyrelsen och länskolnämnden i Stockholms län som Statstjänstemännens riksförbund förordat en utökning med två inspektörstjänster.

Den av departementschefen förordade blygsamma förstärkningen medelst ett arvodesbelopp kan icke täcka föreliggande behov. Utöver detta finner utskottet det vara klart dokumenterat att den nya skolnämnden behöver utrustas med ytterligare minst en skolinspektörstjänst.

Utskottet tillstyrker sålunda att ytterligare en inspektörstjänst i lönegrad B 1 inrättas vid skolnämnden för Stockholms stad och län. Till följd härav förordar utskottet vidare en uppräknig av anslaget till Länskolnämnderna: Avlöningar med 52 000 kr. utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit.

I övrigt biträder utskottet departementschefens förslag rörande personalförstärkningarna vid nämnderna.»

dels ock att utskottets hemställan under 24. och 25. bort ha följande lydelse:

»24. att riksdagen må med bifall till motionerna I: 746 och II: 915 samt I: 751 och II: 917 besluta att vid skolnämnden för Stockholms stad och län skall inrättas ytterligare en skolinspektörstjänst i lönegrad B 1;

25. att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förslag ävensom med bifall till motionerna I: 746 och II: 915 samt I: 751 och II: 917, samtliga motioner såvitt nu är i fråga,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för länskolnämnderna, som föranledes av vad utskottet förordat;

b) godkänna följande avlöningsstat för länskolnämnderna, att tillämpas tills vidare fr. o. m. budgetåret 1964/65:

A v l ö n i n g s s t a t

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	3 772 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	323 000
3. Arvoden och särskilda ersättningar till experter och tillfällig personal m. m., <i>förslagsvis</i>	264 000
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	1 052 000
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	2 065 000
	Summa kr. 7 476 000

c) till *Länskolnämnderna*: Avlöningar för budgetåret 1964/65 å driftbudgeten under åttonde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 7 476 000 kr.;»